

SLOVENSKI

UČITELJ.

Glasilo „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

Izhaja 5. in 20. vsakega meseca na celi pol in velja za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr.

Dopise sprejema odbor „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“ v Ljutomeru.

Štev. 5.

V Mariboru 5. marca 1875.

Letnik III.

Berilo in slovnica.

Vsa odgoja in poduk v narodnej šoli meri na to, da se otrok do znanostij in spretnosti privede, da se mu blagočutje obudi ter odkriti in čisti značaj uterdi za življenje. V ta namen učitelju morajo služiti vsi v novejšem času v šolo vpeljani predmeti in pomočki. Vendar ovo glavno nalogo mu pomaga pred vsim dobro berilo veršiti. Dobro berilo je središče, iz katerega ves nauk crpi učenec in učitelj. Berilo uči brati, misliti in govoriti, pravopisati, zato mora tudi na slovnico pozornost obračati; berilo bistri um in blaži srce. Zato mora imeti dobro berilo vzorne sestavke moraličnega in tvarnega obsega.

Na prvi pogled so naša dosedanja berila imela eno tega preveč, drugo družega premalo. Koliko pretirane kolobocije imati prvo in drugo berilo v moraličnem obziru! Sestavitelj teh knjig je gotovo imel blago idejo, mnogo na serce otroško delovati, a pozabil je na opomin odličnega odgojitelja Vernalekena, ki pravi: „Učiteljem dajem prijateljski svēt, da baš ne moralizujó preveč! Le kratka, prilična povest sočutje do vsega dobrega, do zlahtnih čednostij izkliče, nikoli pa dolga moralična pridiga.*) Kratke pa jedernate besede zadostujó, da se moralnost povzdiguje. Cim več besedij se za to zgubi, toliko več so otroci malomarni za take opomine. Obširni pogovori se pa največ na delavnost uma ter stvarne predmete odnašajo. In enkrat še jim reče: „Ne oglušite detce s premnogimi besedami, s premnogim moralizovanjem! Psihologično se lahko dokaže, da to pravi čin pači.“

S tem pa ne rečem, da so bile vse vaje v ovih dveh berilih za nič, mnogo spisov je prav dobrih, ki se tudi za jezikoslovne vaje daje prikladno rabiti.***) Tako je v prvem berilu

*) To je i naša terditev.

**) Ne popolnem.

kacih 30 povestij moraličnega in nekaj realističnega obsega za jako vspešno rabo pri otrocih, po 8—9 let starih. Tudi drugo berilo ima več dobrih spisov, ki bi se še dali v novo za srednje razdelke primerno berilo uverstiti, vendar na tej stopinji se terja uže bolja oblika in krepke misli. Posebno v prirodopisnem in zemljepisnem delu se morajo nahajati boljši spisi; slovenski pisatelji nam ponujajo obilo tvarine v svojih različnih knjigah. Zgodovina nejma niti ene zdrave povesti, ne v obliki ne v smislu zastopane. V velikem Berilu pa so napake in neporabljivosti preočividne. Lepoznanskega in moraličnega berila nejma niti celo nič primernegega. Nek inspektor narodnih šol vzet iz srednjih, pa je to berilo spoznal za najboljše, ker se otroci baje lahko nemški iz njega učé (!?) Moder inšpektor!

Vsa berila pa dosedaj nejso imele namreč enega spisa prikladnega za uzor slovničnega razlaganja. Rečem za slovnico, za spisje se je še dalo tam in tam kaj porabiti. Na mestih so izrazi tako sloki, oblike tako nedosledne ter stavki tako zamotani, da se je učitelj uže sam zamotal vánje.

Berilo naj je podlaga in središče jezikoslovja. Jezikoslovje podeljuje zmožnost nam z govorom in s pismom tekoče misli jasno in razumno razodevati in je tako drugim praviti. Le v stavku se misli popolno izražajo, iz stavka se more jezika naučiti. Ali tudi stavek je le element, nej jezik sam. Hoče se li učenec brez ovinkov v življenje jezika napeljavati, to se ne more s posameznimi, razterganimi stavki doseči, nego le, ako razmotrava versto zvezanih in vredjenih mislij, ki se ena na drugo nanašajo. In v to služé uzorni, berilni spisi, katerih naj nam berilo na izbico ponuja in katerih pogovorilo je najvspešnejši jezični uk. Kar je telo ali prikazen v naravi za prirodopisni nauk, to je uzorno berilo za jezikoslovno razvijanje — namreč: na glednost, in le, kjer je nagledni nazorni nauk, tam se živo in življenje rodilno podučuje. Slovnična pravila in njih razumevanje mora učenec vsled umnega napeljavanja od učiteljeve strani sam najti iz berila, ker tako je berilo podloga čverstemu in res obrazujočemu jezikoslovnemu poduku.

V zadnjih časih se odlični pedagogi pričkajo, ali se ima slovnica v narodnej šoli učiti ali ne. Eden reče: Preč iz narodne šole s slovnico, drugi: slovnica naj se učí! Sploh pa pameten učitelj vidi, da se tako nejma učiti, kakor smo se mi nekedaj starokopitno učili, le suha pravila z nekoliko izgledi mermrali. Jaz bi s Hermanom potegnul, ki pravi:

„Jezik se poglavitno po posnemanji in vaji nauči, in v narodnej šoli se pred vsem na to gleda, da se govorni ali jezični čut obrazi, s katerim razločujemo pravo in napačno izražanje, ne da bi se zavedali odločnih pravil. Ker pa se vsebina in oblika jezika z govornimi zakoni posredujati in spoznavanje ovih pravil miselno zmožnost vadi, mora tudi slovnica jezikoslov-

nemu nauku na pomoč pristopati, katera ima zakonómerne oblike za predmet. Vender se nikoli sama in posebej ne obdeljuje, nego naj se vselej priključuje razvijanju govorne tvarine. V narodnej šoli ona nej smoter ali svrha, nego le sredstvo, da razumevanje govorno pospešuje, da učenje pravih govornih oblik lajša ter jo k večej gotovosti v porabi navaja, da pravopis in rabo ločil podpira, ter pripomaga brezpogrešnemu točnemu pismenemu sestavljanju izvirajočih mislij“.

Torej hvalim dosedanja berila, vendar tudi grajam njih pogreške; nepotrebne je preveč, potrebnega pa premalo. Pervo berilo ima preveč o glasoslovji, premalo pa o zlaganji besedij, drugo nejma nič slovnice. Veliko berilo ima premalo o stavkoslovji, preveč o sklonih. Za posebno knjigo o slovnici jaz nebi bil, a to bi priporočal, da bi imelo vsako berilo za katere letne stopinje je v šoli odločeno, kratka slovnična pravila, potem primerno štev. vaj za tihe šolske naloge. Otroci radi hitro zabé, pri vsakej priliki, ko spisje pregleduje, bi je učitelj naj zavračal na ona pravila, katera jim je povelje po zgoraj omenjenem načinu razlagal, vaje pa bi naj v teh prostih urah podpirale, kedar namreč učitelj drugi oddelek neposredno podučuje.

Berilo za višje oddelke ali razrede bi naj učence posebno v stavkoslovji izurilo zaradi pravilne rabe ločil ali prepon. Kaj pomaga učencu, izstopivšemu iz šole, ako zna vse besede v besedna plemena verstiti, kedar pa je primoran kako pismo pisati, spiše celo pismo od konca do kraja le v enem stavku, t. j. več stranij obsegajoče pismo je brez vsake ločnice, ker nejma od pravih vezanja stavkov niti pojma. Se ve, da se je v novjših časih v boljših selskih šolah v tem oziru mnogo napredovalo, da se nej samo učilo: das ist ein Hauptwort, das ist ein Nebenwort itd. No najnovjši učni načerti to tudi strogo ukazujó, a žalibože se ne bode lahko izvéló, ker ne obiskujó otroci do postavne dobe šole.

Mnogo i jedernato se je pretresovalo pri uč. skupščinah o bodočih čitankah, a vendar bi naj še „Slov. Učitelj“, zastopajoč šolstvo v naprednem smislu izražal, glede tvarine to-le:

- a) Za lepoznavski ali moralični del naj se jemljó nepreobširne, pa jedernate povesti, basni, pravljice in pregovori, izmej katerih bode večina za slovnično obravnavo prikladna.¹⁾
- b) Tudi mej realistične²⁾ predmete naj se primerne pesni in

¹⁾ Do sedaj imamo po čitankah jako bedaste izmišljenosti, kojim se mora smejeti odrasel učenec, ki le nekoliko naravne zakone ume. — (Ured.)

²⁾ Za kmetijstvo in gospodinjstvo se nihče nej brigal mej spisovanjem sedanjih čitank. (Ured.)

povesti veselega obsega, ki delujó na terdni in čisti značaj¹⁾ versté.

- c) Zgodovinski del naj bo z iskrenimi prizori iz občne in domovinske²⁾ zgodovine zastopan.
- d) Naj se tudi kratke slovničke pravila in vaje pristavijo.
- e) Berilom naj se po mogočnosti tudi podobe v poočitovanje vvrsté ter zemljepisji potrebni zemljevidi priložé.

Sklanjava slovenskih imen.³⁾

Slovensko oblikoslovje pervencem dela mnogo težav; pa kaj bi jih ne, ker treba je za razna plemena imen vseh treh spolov pomniti si toliko končnic, ktere pritikamo imenom pri sklanjavi, da ne moremo skoro nikomur, najmanj pa mladini za zlo šteti, če pregreši kaj zoper slovniška vodila. Poleg Praprotnikove slovnice (stran 13—16) sklanjajo se imena po devetih, oziroma na dvojno sklanjavo zgledega „grad“, po desetih načinih. Deset verst manj ali več med sabo podobnih obrazil mora torej učence znati, ter jih dobro ločiti in primerjati imenom, kakoršnih ravno potrebuje. Vse verste skupaj štejejo do sto posameznih končnic, ktere začetniki kaj radi iz ene v drugo versto prestavljajo, ter napravijo zmes, ki je vsemu podobna, samo sklanjavi ne.

Napake vsiljajo se v ta predmet zavoljo tega tudi rade, ker v vsakem kraju ljudje zavijajo besede po svoje, ter namešano z obrazili drugih krajev. Pogostoma pa se premenjajo končnice, na primer: ženskih imen z onimi moškega spola. V našem kraju se dostikrat sliši mesto — ami v 6. sklonu množ. števil. pri ženskih imenih napačno „samo i“ n. p. s češnji, z ribi, s palici, z miši in podgani; 4. sklon žensk. spola prvemu enak, n. p. „miza je polil“. Morda se motil ne bom, če ta toliko navadni „kozol“ pripisujem onim, ki nemški mislijo in slovenski govoré, ter menijo, da kakor v nemškem, tudi v slovenskem četerti sklon mora biti prvemu enak. Napakam vzrok pa tudi je, ker n. p. v dvojini pri ženskih imenih radi polnoglasne končnike zamolčimo ali „pojemo“, kakor pravimo.

¹⁾ Po naših narodnih šolah naj se pojó take pesni, katere budé in krepé v detci ponos na našo slovensko narodnost. Ur.

²⁾ Tudi pri tem nauku je krasna prilika, da navdušuje narodni učitelj mladež za domači narod s tem, da znači historične čerte naših pradedov, o čemer nam Slovanom sovražni nemški zgodovinarji sploh enostranko (!) pišó. Detca naj se uči svoj narod ljubiti, tuje narode pak štovati. Ur.

³⁾ Ker se je nam bilo pri spisu „Slovnica v vezani besedi“ v 3. št. več tiskarnih pomot vrnilo, n. pr. besedo „pesmi“ je stavec samovoljno postavil, in ker je v tem sestavku ta reč temeljiteje razpravljena, zato podajemo pričujoči spis iz „Uč. Tov.“ v boljše razjasnovanje. Ur.

Na pravilni jezik ne moramo toraj nikdar dovolj paziti. Malo je na Kranjskem takih šol, da bi mladino neprenehano napeljavale pri govorjenji vselej posluževati se književne čiste slovenščine. Posebno hočem to reči o končnicah. Največ pogrškov pri pisanji pa prizadeva glagol; zoper končni l pri priložajih, in končni „i“ v nedoločivniku in zoper druge končnice nahajamo prav mnogokrat napake v spisih. S pravilnim književnim jezikom bi se torej temu pomagalo v spisih, pa tudi časa bi bilo učitelju prihranjenega, — kar naj bode tukaj le memogrede omenjeno.

Tu ti podajam, dragi „Tovariš“ delce, ki mu je namen, da si učence iz oblikoslovja imen ložeje pomni sklanjavo in posamezne končnice. Posnete sè zgledom, ki jih kaže omenjena slovnica konec sklanjanih imen, vpletene so v stavke, katerim sem dal poetični obraz in kolikor mi je bilo mogoče tudi enakomerno spreminjavo kratkih in dolgih zlogov. Znano je, da stavke v pevski meri sestavljene ložeje v spominu ohranimo, kakor v nevezani besedi. Spominjam se tukaj, kako smo se sklajave latinskih imen privadili, zlasti pa tistih verst imen, ki se ne spreminjajo po splošnji sklanjavi, ampak neporedno. Še sedaj mi na misel pride včasí kitica:

Panis, piscis, crinis, finis,

Ignis, lapis, pulvis, cinis,

Orbis, annis, ter canalis itd.

V taki vezani besedi smo si vsa vodila v glavo vtepli. Koliko je bilo to zljajšano spominu! Naši mali učenčki tudi ne bodo nevoljni, ako pridemo na pomoč njihovemu spominu. V verzih si bodo gotovo raji zapomnili one razne končnice.

Ko sem se vpervič učil slovenskega jezika po slovnicih vodilih, poskušal sem s součenci vred spraviti končnice v kak verz, in zgnjetli smo za ednino n. p.: „nič — a — u, a — u, om“
če te nisem, pa te bom;
za dvojino:

a — ov — oma — a — ih — oma“

če vroče je, pa pihamo! itd.

S to in tako malovedno poezijo (Knittelreim) osvojili smo si končnice, in zdaj, ko je treba v ljudski šoli še posebno na ta predmet ozirati se ter pridno se ga vaditi, premišljam vselej, kako bi pač sklanjava postala neizginljiva lastnina marljivim učencem. To me je nagibovalo zdavnaj, da naj sestavim v vezani besedi lahko umevna vodila, po katerih vsaj naj bi se sklanjala imena. Za poskušnjo tu naj sledé pravila; nikakor pa nečem, da bi častite bralce silil izključljivo teh vodil kot nezmotnih sredstev učilnih posluževati se pri težavnem nauku. Naj več mi je, da sem misel sprožil o tem; radoveden bodem, kaj tovariši na to porekó.

1.
Imena pravo sklanjati
Ni težko, moram reč';
Končnice le ponavljati
Ne sme mi bit' od več.

Dvojno pa število
Ima to obrazilo
„a. ev-ema-a-ih-ema“.
Čisti jezik naj me vnema!
Za množni broj pa končniki
So ti, ki jih ime dobi,
„i-ev-em-e-ih-i“.

2.
Imena pa razločimo
Po spolu v tri verstè;
V trojno št'vilo stavimo
Jih tudi, vsak to vé.
Šestere sklone štejemo,
V té naj stop' ime:
Različne toraj pomnimo
Končnice, ki sledé.

C. Grad. a)
5.
Ime z naglašenim roditeljskim
Al *ú* al *á* pa tako sklanjal bom:
V ednini: „nič-u-u in
nič-u-om“:
V dvojini in v množini pa
Naj sklanja prva ti velja,
Samo da „ov“ vstaviš še,
Potem pa sklanja gladko gre.

I. Samostavniki moškega spola.

A. Jelen.

3.
Imena spola moškega
Ter končnika širokega
Se sklanjajo v ednini
Po slednji pritiklini:
„nič-a-u-a-u-om“
To dobro pomnil bom.
Imena ta v dvojini pa
Se sklanjajo pritikoma
„a-ov-oma-a-ih-oma“
Število pa, če se množi,
Pristavim končnic dvakrat tri
„i-ov-om-e-ih-i“.

Grad b) v dvojini.
6.
Z imenom takim tud' se vjema,
Ako: „a-i-ema-a-eh-ema“,
„ov“ spustivši, privzema.
Za množno se mi pravo zdi,
Če sklanjam: „je i-em in e-eh-mi“.

II. Samostavniki ženskega spola.

B. Kralj.

4.
Konča če se ime
Na „š-š-ž in j“,
Pozabiti ne smem,
Da 6. sklon ednine
Ne sprejme pritikline
Drugače ko, „e-m“.

7.
Sklanjava za ženska imena
Trojnega, vem, je plemena:
Nekteri končajo na „a“.
Sklanja kaj lahka je ta;
Ime če soglasnik konča,
Sklanjo tud' kmalo vsak zna.

A. Riba.

8.
Imena na „a“ privzemo

V ednini „a-e-i-o-i-o“.

Za dvojino pa končnice

Te naj bolje pristojé:

„i-nič-ama-i-ah-ama“

To mi pravi pamet sama.

V množini „e-nič-am

e-ah-ami, povem vam,

Spolu ženskim le priznam.

B. Nit.

9.

Druge verste sklanjajo

Imena ženska se tako:

„nič-i-i-nič-i-jo“

To gotovo je lahkó.

Kdor ponavlja dvojno rad,

Treba s'cer ni toljkokrat

„i-i-ima-i-ih-ima“

Glejte, že jih v glavi ima.

Tud množina težka ni;

Parkrat bomo skusili

„i-i-im-i-ih-imi“

V spomin so že se vtisnili.

C. Gos.

10.

Še imena ženska so,

Tem v ednini sklanja bo:

„nič-i-i-nič-i-jo“

Besedni konec glas dobo.

Ime v dvojini pa privzema

„i-i-ema-i-ih-ema“

Drugač v množini dosti ni

„i-i-em-i-ch-mi“

Več sklanjaj pa ženskih ni.

III. Samostavniki srednjega
spola.

11.

Tud srednji spol imenom je,

Na o in e končajo se.

A. Leto.

Samostavnik, ki na o

Konča se, pridobo:

„o-a-u-o-u-om“

S tem' prirastki prišel bom

V ednini napčenosti v okom.

Kdor za dvojno si ne pomni,

„i-nič-oma-i-ih-oma“

Ta naj koj na tuje roma!

In v množini: a-nič-om

a-ih-i, včasi mi,

Ime pregibal srednje bom.

B. Polje.

12.

Če ime konča na e,

Rabim končnice leté:

„e-a-u-e-u-em“

To sedaj že dobro vem.

Ime v dvojini pa privzema

„i-nič-ema-i-ih-ema“

Za množino naj povem,

Da končnice: „a-nič-em

a-ih-i“ dostavljat' smem.

C. Pleme.

13.

Da se skloni lepš' glasé,

Vstavlja ime s širokim é

Pri sklanji „n al s, al t“

Končnice se ne spremené.

Ter sklanjam ko na „o“ imé.

F. St.

Pregled

narodnega šolstva po slovenskem (spodnjem) Štajerji.

(Po imeniku narodnih šol na Štajerskem v l. 1874.)

Šolski okraj.	Število javnih narodnih šol							skupaj	Šole po vrstah				Število učiteljev.					Pomanj- kujoci učitelji	
	1	2	3	4	5	6	7		1.	2.	3.	4.	Nad- učr. učr.	Učr- tefj učr.	Pod- učr- učr.	Učr- tefj učr.	skupaj		
Mesto Maribor,	—	—	—	1	1	1	1	3	2	—	—	—	3	2	7	5	5	90	3
Celjska okolica,	—	—	—	1	1	—	—	2	2	—	—	—	3	8	9	3	9	24	1
Kozje,	6	5	3	—	—	—	—	14	11	—	—	—	—	—	14	7	—	14	5
Vransko,	9	5	—	—	—	—	—	14	3	—	—	—	—	—	4	4	—	7	1
Opmuž,	3	1	1	—	—	—	—	5	2	—	—	—	—	—	7	—	—	7	1
Konjice,	5	3	—	—	—	—	—	10	1	—	—	—	—	—	4	4	—	16	1
Sv. Lenart,	8	3	—	—	1	—	—	12	2	—	—	—	—	—	10	1	—	18	2
Sevnica,	—	—	—	—	—	—	—	7	2	—	—	—	—	—	1	6	—	14	—
Ljutomer,	3	—	—	—	—	—	—	5	4	—	—	—	—	—	5	2	—	9	—
Marnberg,	2	2	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	3	2	—	10	2
Mariborska okolica,	6	3	—	—	—	—	—	10	7	—	—	—	—	—	6	4	—	15	—
Smarje,	12	9	—	—	—	—	—	25	1	—	—	—	—	—	14	13	—	43	2
Gornji Grad,	9	1	1	—	—	—	—	11	5	—	—	—	—	—	10	—	—	13	1
Gornja Radgona,	6	1	—	—	—	—	—	7	4	—	—	—	—	—	1	4	—	10	—
Plaj,	14	8	—	—	—	—	—	24	1	—	—	—	—	—	10	3	—	37	3
Brezice,	7	1	—	—	—	—	—	9	1	—	—	—	—	—	3	—	—	10	—
Kočevje,	3	2	—	—	—	—	—	6	2	—	—	—	—	—	2	2	—	16	1
Lasko,	7	1	—	—	—	—	—	9	1	—	—	—	—	—	2	1	—	10	3
Slovenska Bistrica,	6	4	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	6	5	—	17	2
Slovenski Gradec,	4	2	—	—	—	—	—	9	10	—	—	—	—	—	3	—	—	17	2
Šoštanj,	4	—	—	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	4	—	—	8	1
Škrapaj	103	57	22	9	2	1	1	195	5	7	57	136	90	145	81	17	—	333	35

Jana Amosa Komenskega Informatorium šole materinske.

(Dalje.)

II. Poglavlje.

Zakaj je Bog staršim otroke izročil? K čemu je voditi imajo?

Zakaj je to, da ni Bog te nebeške biserčke tako naenkrat vse skup vstvaril, kakor angelje, kolikor jih je imeti hotel, ampak je narazen med ljudi razdeljuje? Spoštuje s tem ljudi, da bi bili kot pomočniki Stvarnika svojega v namnoženji njegovih stvari. A ne le samo, da bi imeli ž njimi radost in veselje, ampak tudi delo: delo pravim v vodstvu njih k temu, da bi postali to, kar biti imajo. Ljudje učijo volčka orati, konja jez-diti, psa divjino goniti, ker tote stvari so za to, drugod se rabiti ne morejo: človek pa, ker je za višje reči vstvarjen, ima se obrniti k višjim rečem, namreč, da bi po čednostih bil kolikor najpodobnejši Bogu, ktereга obraza je. Telo gotovo, ker je iz zemlje, ostaja zemlja, pri zemlji in zopet bode v zemlji; ali duša, ktera je vdihnjena od Boga, ima v Bogu svoje stanovanje in k Bogu se vzdiguje.

Stariši dolžnosti svoje pri otroku s tem ne spolnijo, da ga uče jesti, piti, hoditi, govoriti, v obleko se oblačiti: ker te reči so samo le za život, kateri nej človek, ampak človeško stanovanje; gospodar (t. umna duša) v njem stanuje; za njega je treba več skerbi imeti, nego za zunanjo hišo, njegovo stan-ovališče. Zatorej je Plutarchus o stariših, ki otrokom svojim le lepote života, zdravja, bogatstva, slave, prijaznosti želé in k njej napeljuje, pa za kinč misli in duše ne skerbé, ugodno rekel, da sebi več črevlje nego noge varujó. Crates pa Thebanus, modrijan je tožil o neumnosti takovšnih starišev, kar je v tótih le verstah:

Si mihi (dicebat) passim clamare liceret,
Vos omnes fatuos vellem appellare probrosos,
Quos agitat nimio funesta pecunia ludo,
Divitias legitis natis: et dogmate nullo
Pectora lactatis, nec dexteritate fovetis!

V češčini:

Kéž mohu někam vstoupiti,
Odkudžbych mohl všudy býti
V světě slyšán! volal bych tak:
Proč ó činite naopak,
Nesmylní rodičové,
Ditek svých sami zhóubcové,

Statek časny jim shánějic:

Zboži mysli nedbáte nic!

t. j. Da bi mogel stopiti kam, od koder bi me povsodi po svetu slišati mogli, klical bi: Neumni stariši, zakaj činite napačno, kaziti svoje otroke, pozemeljsko blago jim nagrabbujete, za njihovo dušo in um pa ne skerbite!

Ker je tedaj duša in um prvi človekov del, ima biti za njo prva skerb, da bi uspešno in žlahtno vodjena bila; druga pa nižja in navadnša skerb je za život, kako bi moglo biti pristojno in vredno stanovišče neumerljive duše.

Misel (um) je pa dobro vodjena, če je z modrostjo nebeško prav razsvetljena, da bi človek i dostojnost obrazu božjega v sebi poznal, i dostojnost to sebi varoval in čuval. To je: Prave nebeške modrosti, (za katero človek skerbeti in se vaditi ima), sta dva dela: najpervlje, da bi jasno in razločno poznal boga in vsa prečudna njegova dela: drugič, da bi modro in umno ravnati znal sebe in vse svoje notranje in zunanja dela za sedanje in bodoče življenje. Za prihodnje pa življenje najpervlje zato, da je to prav resnično življenje, v katerem niti smert niti umerljivost ne velja: a sedanje življenje je boljše pot in prehod ali preskok k življenju bodočemu, nego življenje. Zatorej kedor je v totem življenju toliko storil, da bi se z vero in s pobožnostjo k bodočemu življenju pripravil, zadosti je storili. Pak, ker bog nekaterim tudi tukaj podaljšana leta podaje, urade in dolžnosti zaupa, in v različne stane vpelje, treba starišem, da bi svoje otroke ne samo v veri in pobožnosti, ampak tudi v hvalevrednih navadah in nra vih, tudi pa v vsem literarnem poznanju vaditi in učiti dali, tako, da bi njihovi otroci odrastli, znali sami med ljudmi umno se vesti i k čemu bi koga bog v cerkvi ali v državi rabiti hotel, naj bi mogel se rabiti in poleg tega tudi sedanje življenje lepo, umno in koristno preiti in v večno življenje tim veselejše vstopiti.

Svota tedaj tega, k čemu se ima mladina neogiblivo napeljevati, je to troje: vera in pobožnost, nra vi in čednosti, znanost jezikov in vsekakih vednostij človeških, in to po tem redu, kakor je tu naznanjeno, ne nasprotno; najpervlje posebno pobožnost, potlej nra vi, slednjič pa vednosti literarne, ali to, kar največ se more dobiti, to najboljše. Kedor ima mladino napredujočo v totem trojem, ta ima v hiši svoj raj, v katerem se nebeška drevesca vcep-ljujó, polivajo, rastó in cvetó, in ima sv. duha delavnico, v kateri on sebi posode milosti in orodje slave izdeljuje, gladi in nareja, da bi v njih, kot v obrazih božjih večne in neskončne moči, modrosti in dobrotljivosti njegove žarke den za dnevom jasneje se pokazovali. Blagor takošnim starišim!

III. Poglavje.

Kako mladina brez vodstva in vaje celo bivati ne more.

Nobeden ne misli, da bi to moglo samo iti in brez pridnega, skerbnega, vednega, stanovitnega dela biti. Ako se mora drevesce, da bi rastle, vcepiti, povlaževati, podpirati, ograditi, okleščiti in drugače oskerbljevati in okrepčevati; ako se mora kip od lesa otesati, odreti, ostrogati, obrezati, ogladiti in olikati, naličiti in različno barvati; ako se mora konj, vol, osel, mula tega učiti, s čim mora človeku služiti; ako se mora človek sam navajati na dela telesna, ki so: jesti, piti, hoditi, govoriti, jemati kaj v roko in delati (kakor mora), kako bi tedaj tote od čutov telesa višje reči, vera, čednosti in znanstva, modrosti same od sebe mogle prihajati? — Nemogoče je to, nemogoče! — kakor se je v občeni didaktiki obširnejše dokazalo in boše še večkrat na priličnih mestih dokazalo.

In zato je bog starišem zapovedal, da bi vse to, kar k znanosti in boječnosti božje spada, otrokom svojim pridno v misel vlagali in zaterdili, bodisi da sedé ž njimi v hiši, bodisi da gredó ž njimi po poti sploh, da se vlegajo ali vstajajo: kakor govori bog (Moj. 6. 7. in drugod).

Salomon tudi in Jezus Sinah povsodi v knjigah svojih k temu napeljuje, da bi mladi se modrosti učili in ustrahovanje od njih se ne odtegnilo. David poznaoč tega potrebo, čeravno je bil kralj, nej se sramotil, ko preceptor (učitelj) detci se predstaviti: „Prijdite, otroci! poslušajte me; strah gospodov vas bom učil“. (Pslm. 34, 12.) In apostelj stariše opominja, da bi svoje otroke odgojevali v poučenji in svarjenji gospodovem. (Efez. 6, 4.) Ker pa stariši nejsó zmirom zmožni, da bi otroke svoje poučevali; ali zastran uradov in dolžnostij, živeža in kupčije zadostovati ne mogó, ali tudi ne skerbé: bilo je previdno, umno in potrebno odsihmal narejeno, da bi se postavile v vsakej občini nekatere umne, pobožne in poštene osebe ko učitelji mladini, katerim bi stariši svoje otroke in pravico ustrahovanja prepustili, in po njih omikanje v dobrem svojih otrok pričakovati mogli; taki ljudje so se imenovali pædagogi, doctores, magistri, præceptores etc. t. j., mladine voditelji, učitelji, mojstri, zapovedovalci itd., mesta pa, v katerih se je mladina k vajam shajala, auditoria, gymnasia, scholae, ludi, literarii, t. j. poslušalnice, vadišča, veselišča in literarna igrališča. S temi slednjimi imeni se je terdilo, da je vaja mladine kolikor učečim, toliko učečim se samo na sebi prijetna, mila, ljuba in nekaka igrača in kratkočasenje. A v poznejših časih se je ne samo po enem načinu ta resnica pokazala, da šole nejsó bile to, kar so se zvale: igre, kratkočasnice, ampak mučilnice, trapičnice mladine, posebno po nekaterih deželah, kjer so hojevali nevredni ljudje, sami v modrosti in boječnosti božji ne vajeni,

prostopači, pijanci, nečedni in drugače ne vzorni k šolstvu in mojsterstvu, in njim se je zaupala mladina, katero so oni učili ne v veri, pobožnosti in nrvnosti, ampak v vražah, samopašnosti in hudih navadah; znanstva literarnega metode in reda nepoznavajoči so se s silo s tem pečali in vbijati hoteli; trudili se in tudi celo neusmiljeno derli se ž njimi; spomin o tem se nahaja v nekterih naših starih izrekih: šibali so ga, itd., zato, ker se ondanj nej vedelo o nobeni vaji brez šibauja in bitja. Čeravno se je to v veku očetov naših, ko so se poleg cerkve tudi šole ponovile, deloma ne malo popravilo, vendar pak je še našemu veku bog nekaj prideržal, da bi mogli imeti ložje, hitrejše in popolnejše vaje mladine, ko v preteklih časih; to govorim k slavi božji in v svoje veselje. Da je temu res tako, zato so v didaktiki vidni dokazi in močne podlage, in resnica tege se, če bog da, bode pred očmi tega sveta pokazala.

Zdaj je na tem, da bi se forma takega zlahtnega vodstva mladine v delih pokazala; in najpervlje v šoli prvi, t. j. materinski, v prvi dobi šestih let. To naj postane v imenu gospodovem!

(Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Zagreba. Ako nejmate od nas hrvaških učiteljev pogostoma poročil, nikarte misliti, da na vas, mlie slovenske učitelji ne mislimo; da, mi se vas vsaki dan spominjamo, mi pozorno pratimo vaše delovanje in večkrat glasno obžalujemo, da se je v Ljubljani med učiteljstvom ugnjezdila nemškutarska stranka. Da vam pogosto naše prijateljstvo s peresom neprepričamo, kriva je samo ta okolnost, da je vsaki izmed nas tukajšnjih učiteljev, kateri se le količkaj gibati more, skoro ves svoj privatni čas tako k delu pritegnjen, da večkrat brez večerje ostane. Njega skoraj dneva, da bi ne bila pa katera „tjednica“ naših tukajšnjih družtev, a lehko si mislite, da je za odbornike težavno in da se z veseljem pritegne vsaki zagrebški učitelj v odbor, v katerem se dela za blagor šolstva našega. Se vè, da od vsega tega ničesar nejmamo, pa tudi ničesar ne iščemo; sloka tolažba, da delamo za omiko narodno, da povzdigujemo lastni naš stan, nam je — kakor se po navadi reče — plačila dovolj. V javnem življenju smo si sicer nekoliko z našim delovanjem pomogli, časopisi, kateri so pred nekoliko leti še popolnoma molčali o hrvaškem učiteljstvu, pišo zdaj večkrat prav dobre uvodne sestavke; hrvaški učitelj, kateremu so poprej dejali „školnik“, (v šolskej terminologiji nič bolj častnega, kot pri vas „šumešter“) ima zdaj saj toliko ugleda, da se vsacega bilježnika ne boji in da včasih katero prav resnobno besedo očitno pove. Da ste k vsemu temu zdatno pripomogle dve občne hrvaške učiteljske skupščine, o katerih ste gotovo slišali, mi ni treba zagotavljati. Sklepi omenjenih skupščin se na radost vsega našega učiteljstva dovolj uvažajo; posebno se je pa v tem obziru obnesla vis. c. kr. vojno zapovedništvo (Generalkommando), katero je ne le z denarji podpiralo lansko

petrinjsko skupščino, nego je tudi ta po dokončanej skupštini poklicalo strokovnike, da razmišljajo o sklepih omenjenega zborovanja. Kaj se je v tej konferenciji sklenilo, zmiraj je še skrivno poslušajočemu občinstvu, katero je se vé od službine mize visokih c. kr. oblastij zelo in zelo udaljeno. Nadjati se je pa vsekako, da bo vis vojno zapovedništvo, kakor dozďaj, tudi odslej z ljubeznejšo uvaŹevalo uĉiteljske sklepe. Porok temu nam je Nj. vzv. baron Mollinary, predstojnik krajiške vlade, kateri se je pri vsakej priloŹnosti pokazal pravega prijatelja Źole in uĉiteljstva. Pod njegovo vlado se je Krajina (hrvaška granica), kar se tiĉe Źol, v pravem pomenu besede, krasno razodela. Krajina ima svoj posebni pedagogijum v Petrinji, ima nekoliko meŹčanskih in pa dosti prav dobro vredjenih glavnih Źol. Dohodki uĉitelju so tudi precej dobro normirani, pa nemŹčina po krajiških Źolah zdaj ne zvoní veĉ na velike zvonce; hrvaškemu jeziku se daje ĉastno mesto, katero kot narodni jezik tudi zasluŹi. Sicer je o tem nepotrebno govoriti, ker je zares smeŹno, da bi ĉlovek o svojem domu! moral prositi za pravico domaĉega jezika v Źolah, ali vam se vendar ne bo to preveĉ ĉudno zdelo, kateri Źe zmiraj imate posla s tacimi buticami, ki vas Slovence v lastnem domu noĉejo priznati. Res bi neŹkodilo, ko bi zbrali nekoliko krajejarjev, pa bi take ljudi poslali na „Źtudije“ v vanjski svet, da se prepriĉajo, kako se povsod narodnost spoŹtuje. V Krajini tedaj Źolstvo dobro napreduje in ko bomo slavili slovesno zvezo „kervave Krajine z matero HrvaŹsko“ v politiĉnem obziru, ne vem, bodemo-li mi na HrvaŹkem, od njih ali bodejo-li ovi od nas kaj dobili. Gotovo pa bomo moĉnejŹi v zvezi in pogumnejŹi v veĉem Źtevilu.

Pri nas je pa Źe zmiraj po starem. Sicer smo novo Źolsko postavo dobili, no, da jo nista donesla „Napredak“ in „Źkolski prijatelj“ kot posebno prilogo, bi Źe tega ne vedli, ker toliko denarja nejmamo, da bi plaĉali naŹe politiĉke moniteurje, kateri navadno take reĉi prvi raztrobijo. Lehko reĉemo, da imamo Źolsko postavo na papirju — a dozďaj niĉesar drugega. Bili bi uŹe tudi lahko porabili na to naŹo novost, o kateroj vam bom Źe posebej kaj pisal, da se ravno te dni sliŹala novica, da vlada namerja te dni zaĉeti izdavatí predhodne naredbe in da je v ta namen poklicala gg. Fr. Klaiĉa in Iv. Filipoviĉa, katera bosta svoje predloge navedla gledé novih postav in o naĉinu, kako bi se nova postava najhitreje in najloŹe izpeljala. TeŹko je to, ali pa tudi zelo ĉastna naloga, katero omenjena gospoda tudi v prvi verŹi zasluŹita.

Nova Źolska postava za Hrvate nej niĉ kaj posebno novega, da ne reĉem blagotvornega. Z eno roko daje, z drugo pa veliko veĉ vzame. *) Mestni uĉitelji so imeli, n. pr. dozďaj zagotovljeno mirovino (penzion), odslej bojo pa morali procente od svojih kervavih zasluŹkov dajati v kraljevsko blagajno, iz katere bojo Źe le ĉez deset let imeli pravico do mirovine. Dozďaj ima n. pr. v Zagrebu najmlajŹi uĉitelj 700 for. plaĉe in 20% doklade; odslej bo tudi imel 700 for., le od doklade so mu odŹtip-

---

*) Vsekako bode v bodoĉe boljŹe, nego pervaĹe, ker bodo vsled novega Ź. zakona uĉiteljske plaĉe praviĉniŹe razdeljene, nego pervaĹe, ka-li?
Ured.

nuli 5%, tedaj manje! Najmanja plača zunanjih, ali kakor mi pravimo, ladanjskih učiteljev, je 350 for. — tedaj tudi stara komedija! Sicer ima tudi naša nova postava svoje dobre strani, o katerih, kakor sem rekel, prihodnjič več, po težko je govoriti o dobrih časih, kadar možnja strada.

Za zdaj tedaj z bogom, dokler se zopet ne vidimo. Lj. T.

Iz Rajhenburga 12. februarja 1875. Učiteljsko društvo za okraje Kozje, Sevnica in Brežice je imelo 11. t. m. drugi redni shod v Rajhenburgu, katerega se je nazlic merzlemu sneženemu vremenu 14 udov udeležilo. —

Predsednik g. Jamšek prijazno pozdravi pričujoče gospode. Spominjaje se g. Knježarja, rajncega učitelja št. peterskega, in g. Kregarja, bivšega učitelja št. antonskega, obžaluje, da nam je prvega nemila smert vzela (tudi zbor izreče svoje sočutje), drugega pa osoda iz našega okraja v Št. Lovrenec (pri Celji) odpeljala. Kot novosti tudi omenja, da je g. Boštjančič, začetnik novo odperete Blanske šole, in da se je g. Podpečan kot podučitelj na Bizeljsko h g. Repotočniku preselil. Dalje, da trajajo počitnice (kakor se v centralnem organu Tombergerjevem bere) od 15. julija do 1. septembra. Kar pa še nej gotovo. Na molbenico g. Čičeka, bivšega učitelja, za podporo se mu pri sedanjem stanju 5 glid. iz društvene blagajnice dovoli in kmalu odpošlje. G. Rožekovih 18 šematizmov se razdeli proti 50 novč. plače mej pričujoče.

G. Kokot se pismeno opravičuje, da se zaradi prevelikega dela na prednašanje o vinarstvu nej mogel pripraviti. Točka 5. se z dnevnega reda zbríše.

Ko se zapisnik zadnjega zbora prečita in poterdi, poroča g. Repotočnik o stanju društvene blagajnice minolega leta.

Temu sledi poročilo delegata g. Jamšeka o zborovanji „Štaj. lehrerbund-a“ v Ljubnem, za koje nepristransko poročilo se g. Poljanec v imenu zbora zahvali.

G. Kunstič nadaljuje o zgodovini Slovencev v sedanji domačiji.

G. Jamšek nadaljuje „o zemljepisji v narodnej šoli“. Dokaže, da je zares potrebno, v tem nauku slovenskih izrazov prisvojiti si. Le škoda da je moral govor o matematičnem zemljepisji zaradi primanjkanja časa skrajšati.

Kot delegata k „Štaj. lehrerbundu“ sta voljena gg. Jamšek in Kunstič.

Na to se je določilo, da naj bode bodoči zbor 8. aprila v Rajhenburgu.

Slednjič še priporoča predsednik kot predmete k bodočim predavanjim životovanje, obravnavo čitank, fiziko i. dr.

Za zabavni del je izbral g. Kunstič kot pevovodja prav primerne in mične pesmi, koje so se zapele pri skupnem obedu v g. Rupnik-ovej gostilnici. Mej temi: „Glas domovinski“ in „Moji sabljici“.

Matko, perovodja.

Iz Šaleške doline. — Zopet si je nemila smert polastila nadopolnega, še ne 30 let starega učitelja Josipa Veljaka, v Šent-Janži v šoštanj. okr., kateri je 5. t. umerl. Da je marljivo delajoči učitelj slovenske mladine mnogo spoštovan tudi v najbolj skritih slovenskih kra-

jih, dokazuje slovesni pogreb našega mladega tovariša. — Gotovo nad tisoč odraslih ljudi ter blizo 200 domačih šolskih otrok je spremljalo rajnega na mirodvor, — a brala se je tuga po licih vseh priđujočih in vroča solza igraje v očesu vse mladeži je dokazovala bridko izgubo krepke in pridne moči v narodnoj šoli. Blagi rajni je bil gotovo tudi priljubljen v učiteljskih krogih, kajti njegov značaj ga je uterjeval na našem stališči, krepko zagovarjati narodno stvar. — Radi tega je bila ločitev za spremljajoče učitelje iz Škal, Velenja in Šent-Ila (kaj je Šoštanjčane zaderževalo, ne vem) in druge šolske prijatelje po zapeti Tomaževič-evi „nagrobnici“ težka od gomile, prerano pripravljene mlademu slov. učitelju. — Bodi mu zemljica lahka! —

Šolske novice in drobtine.

(Slovenskim šolskim pisateljem). V sedanjem času splošnega napredka ima skoro vsak stan svoj časnik, vsaj po naprednejših državah in deželah. Tudi avstrijsko učiteljstvo je imelo uže pred 25 leti svoj organ „Österreich. Schulbote“. No od tega časa se je temu listu pridružilo mnogo drugih časnikov, nemških, slovanskih in drugih. Pred 15. leti je na priliko začel izhajati „Učiteljski Tovariš“ in pred 3 leti „Slovenski učitelj“. Pa pustimo zgodovino učiteljskih časopisov ter govorimo važnejšo besedo. Kedo si ne želi dobrih časnikov? Kateri slovenski učitelj si ne želi dobrega šolskega časnika v svojem jeziku? Gotovo vsak! Toda vsak pričakuje to le od urednika, nekoliko tudi po pravici. Urednik pa sam ne more čudežev delati, to je, sam ne more vsega spisavati in vsega urediti; in ako bi to tudi storil, bil bi časnik po enem kopitu spisani, ter bi bil dolgočasen. Torej treba, da pri časniku več močij sodeluje, da se beró v njem razne misli, razni nazori, mnogoteri nasveti, različne novice. Le potem zadobi list večjo vrednost in veljavo. Po vrednosti organa, ki zastopa in zagovarja interese tega ali drugega stanu, sklepa se tudi na vrednost njega samega. Skerbite torej, slovenski učitelji, vsak po svoji moči, tudi s peresom, da bodo Vaši organi — polni dobrega gradiva Vam in narodu na korist!

(Iz štajerskega deželnega šolskega sveta). Seja 11. febr. Podelile so se državne štipendije učiteljskim kandidatom v Gradci in Mariboru, potem podpore za nakupovanje učil na ženskem učiteljski v Gradci. Razširile so se nekatere šole na nemškem Štajerji in nekateri učitelji so se definitivno imenovali.

(Za poduk v ženskih delih) se je ormuški okrajni šolski svet v hvalevrednem sklepu zedinil. Sapruga učiteljev v Središči, in Holmu, pri Svetinjah in pri sv. Miklavžu je imenoval namreč kot začasne učiteljice v ženskih delih in v gospodinjstvu in jim 60 gld. nagrade dovolil za 2 uri na teden od 15. marca do konca š. leta.

(Knjig za uboge učence) v letu 75—76 dobi Štajersko v vrednosti 7070 gld. 17 kr., Koroško za 1381 gld. 26 kr., Kranjsko 1919 gld. 43 kr. in Primorsko 2915 gld. 29 kr.

(Učiteljsko društvo v Varaždinu) se snuje. — Osnovni odbor je volil za predsednika verlega učitelja na real-gimnaziji, g. Jerneja Franclj-a (ki je rodom Slovenec).

(Učiteljskišče v Terstu) ima vsled ukaza ministerskega od 14. jan. 1875 s koncem tekočega šolskega leta nehati. (Zakaj? Ured.)

(Nemčenje na Moravskem). Deželni šolski svet je izdal sledečo naredbo: Po českih mestnih šolah naj se nemščina uže z 2. razredom po 4 ure na teden podučuje, v 3. razredu naj se tudi računstvo v nemščini podučuje, v 4. razredu tudi zemljepisje in zgodovina. Vse tako, kakor pri nas.

(Zanimivo) je to, da je gospa V., bivša gospodična T. v Br.

perva nadučiteljica na slovenskem Štajerji in perva omožena učiteljica na Štajerskem, kajti letos se je poročila z definitivnim podučiteljem, g. V. v Br. . . .

(„L. Schulzeitung“) je pisala nesramna obrekovanja o jako zvedenem slovenskem učitelji, g. Stegnar-ji v Ljubljani. To je užestara navada tega lista, da mora od časa do časa tega ali onega značajnega slovenskega učitelja obirati, da polni svoje predale s takim umazanim perilom. Mi bi na g. Stegnarjevem mestu, (kot predsednik „Slovenskega učiteljskega društ.“) uže pokazali svojo moč hudobnim uč. izdajicam pri „L. Schulzeitung“.

(Javna zahvala). Iz puščiće, v kateri se v gostilnici darovi za narodno šolo nabirajo, izročil mi je g. Jesih, koncipient pri g. dr. Gerščaku, za uboge otroke moje šole 14 gld. 62 kr., za kar se vsem dobrotnikom, posebno pa g. Jesihu, v imenu ubogih učencev prisrčno zahvaljujem.

Pri Svetinjah 11. februarja 1875.

Fr. Sijanec, učitelj.

Razpisi učiteljskih služeb po Slovenskem.

Na Štajerskem: Učiteljska služba na trirazredni šoli v Ribnici s 600 gld. do 13. marca na dež. š. svet. Podučiteljska služba v Ribnici s 480 (360) do 14. m. na kr. š. svet. Podučiteljska služba v Brežicah s 560 (420) gld. in 60 gld. doklade do 6. m. na kr. š. svet. Učiteljska služba v Št. Ilu pri Velenji (okraj Šoštanj) s 550 gld. in stanov. do 27. marca na kraj. š. svet. Učiteljske službe na 2 razrednih šolah pri sv. Margareti, sv. Urbanu in v Cirkoveih (ptujski okraj) s 550 in pri Margareti in v Cirkoveih tudi s stanovanjem do 31. marca na krajne šolske svete. Učiteljska služba v Cezanjeveih pri Ljutomeru (enorazredna šola) s 550 gld. in stan. do 25. marca na kr. š. svet. Učiteljska služba na 3razredni šoli pri sv. Trojici v Slov. Goricah s 600 gld. na kr. š. svet do 14. marca.

Na Koroškem: Učiteljska služba v Trušnjah (okraj Velikovec) s 500 gld. do 31. marca na okr. š. svet v Velikovecu. Učiteljska služba v Ukvah s 500 gld. in stan., v Škočjem dolu s 400 gld. in stan., do 10. marca na okr. š. svet v Belaku.

Premembe v učiteljskem stanu po Slovenskem.

Na Štajerskem: G. Matija Leban, učitelj pri sv. Ksaveri.

Na Kranjskem: G. Ivan Čuk (iz Poloma), učitelj v Dolenji vasi pri Ribnici.

Na Koroškem: G. Ivan Cetelj (iz Škofjeloke na Kranjsk.), učitelj v Beljaku; g. Matija Mercin, zač. nadučitelj v Libeličah; g. Henr. Müller, učitelj v Prevalih; g. Fritz Anton, učitelj v Hodišah in g. Ivan Kagelj, učitelj v Grabštajnu.

Podučiteljska služba.

1—3

Na dvorazrednej ljudske šoli v Slivnici se razpisuje podučiteljska služba z dohodki IV. razreda in prostim stanovanjem. Prositelji, kateri morajo biti zmožni slovenskega i nemškega jezika v govoru i pisavi, imajo svoje dokumentirane prošnje po poti predstavljene šolske gospodske najdalje do 20. marca 1875 krajnemu šolskemu svetovalstvu v Slivnici (Schleiniz, Post St. Marein bei Erlachstein) poslati.

Okrajni šolski svet Šmarski,

dné 16. svečana 1875.

Prvosednik: **Haas.** l. r.

Lastništvo „Učiteljsko društvo za slov. Štajer.“
Za uredništvo odgovoren Dr. Lorenc. — J. M. Pajk-ova tiskarna v Mariboru.